

Na podlagi 5. Člena odloka o območjih največje obremenjenosti okolja in o programu ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini je Vlada Republike Slovenije na 145. redni seji dne 20.7.2011 sprejela Letni program ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini za leto 2011 in se je seznanila s Poročilom o izvajanju Programa ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini v letu 2010.

1. PODLAGA ZA PRIPRAVO LETNEGA PROGRAMA UKREPOV

Območje Mežiške doline ima bogato tradicijo industrije. V njenem spodnjem delu se je razvilo predvsem jeklarstvo v njenem zgornjem delu pa rudarjenje in industrija za predelavo svinca. Rudarjenje v Zgornji Mežiški dolini ima vsaj 300 letno tradicijo, dolga je tudi tradicija predelave svinčene rude, posledica obojega pa so dolgoletne emisije velikih količin s težkimi kovinami obremenjenega materiala v okolje. Mežiški rudnik svinca in cinka je že nekaj let zaprt, emisije iz predelovalne industrije so se precej zmanjšale, onesnaženost okolja s težkimi kovinami pa je še vedno prekomerna. Največje vsebnosti toksičnih težkih kovin se nahajajo v tleh in prahu, od koder se prenašajo v telo prebivalcev in škodijo njihovemu zdravju. Problematična je predvsem obremenjenost okolja s svincem in izpostavljenost otrok temu onesnaženju. Po več desetletjih različnih raziskav je tudi študija v začetku tretjega tisočletja (Primerjalna študija onesnaženosti okolja v Zgornji Mežiški dolini med stanji v letih 1989 in 2001; ERICo 2002) pokazala previsoke vsebnosti svinca v krvi otrok, kar so potrdile tudi preiskave vzorcev krvi otrok, izvedene v okviru projekta »Življenje s svincem« v obdobju 2004 – 2006. Prav otroci do sedmega leta starosti pa so skupina prebivalstva, ki je svincu najbolj izpostavljena in nosi tudi najhujše posledice za zdravje.

Z namenom zagotovitve primernega življenjskega okolja prebivalcem Zgornje Mežiške doline je Vlada Republike Slovenije dne 12.12.2007 sprejela Odlok o območjih največje obremenjenosti okolja in o programu ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini (Ur. list RS, št. 119/2007; v nadaljnjem besedilu: Odlok). Odlok zajema različne ukrepe za zmanjšanje obremenjenosti okolja s svincem in preprečevanje širjenja onesnaženja v okolju. Ukrepi so usmerjeni predvsem v preprečevanje in zmanjševanje izpostavljenosti prebivalstva svincu, v prvi vrsti otrok, za katere je tveganje največje.

Na podlagi 5. člena Odloka Vlada Republike Slovenije sprejme letne programe ukrepov za posamezno koledarsko leto. Letni program ukrepov je pripravilo Ministrstvo za okolje in prostor v sodelovanju z občinama Mežica in Črna na Koroškem ter Zavodom za zdravstveno varstvo Ravne na Koroškem.

Sredstva za izvedbo letnega programa ukrepov za leto 2011 so zagotovljena za okoljske ukrepe na proračunski postavki 2328 Saniranje neurejenih odlagališč v okviru NRP št. 2511-06-0048 Sanacija drugih starih bremen v zgornji Mežiški dolini v višini 800.000,00 EUR. Sredstva v višini 200.000,00 EUR bodo zagotovljena s prerazporeditvijo iz postavke 1366 Sofinanciranje okoljske komunalne infrastrukture, številka projekta 2511-07-0052 na postavko 2328 Saniranje neurejenih odlagališč, številka projekta 2511-06-0048, z Rebalansom Proračuna 2011. V znesku 200.000,00 EUR so zajeta tudi sredstva za izvajane ukrepov Agencije za okolje in prostor v skupni višini 43.000,00 EUR, od tega 20.000,00 EUR za izvedbo Monitoringa prašnih delcev v zraku in 23.000,00 EUR za izvedbo monitoringa tal in vode.

Zaradi nezadovoljive dinamike financiranja v preteklem obdobju in nekaterih tehničnih težav predvsem na področju javnega naročanja, na strani naročnika in ponudnikov, ter zaradi izvedbe večine ukrepov s področja gradnje, za katere je smiselno podpisovati dvoletne izvajalske pogodbe, je prišlo v letu 2010 do situacije, ko planiranih ukrepov ni bilo več možno ustrezno hitro izvajati. Na proračunski postavki 2328 Saniranje neurejenih odlagališč v okviru NRP št. 2511-06-0048 Sanacija drugih starih bremen v zgornji Mežiški dolini, je bilo v proračunskem letu 2010 za izvedbo ukrepov iz »Letnega programa ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja v Zgornji Mežiški dolini za leto 2010«, ki ga je Vlada Republike Slovenije potrdila na 92. redni seji dne 22. 7. 2010, zagotovljenih le 344.263,54 EUR. Zaradi omenjenega primanjkljaja je v letu 2011 ostala nerealizirana približno polovica ukrepov, za katera je potrebno zagotoviti dodatna sredstva v tem in prihodnjih proračunskih letih. Le na ta način bo možno ujeti dinamiko, ki jo predpisuje Odlok, saj je bilo za

izvedbo ukrepov v obdobju 2007-2010 zagotovljenih le 2.782.162,25 EUR od planiranih (in z odlokom predvidenih) 3.626.000,00 EUR. Do leta 2011 je bilo torej porabljeno za 843.837,75 EUR manj, kot jih zagotavlja Odlok. V prihodnjih letih bo za izvedbo vseh v odloku predvidenih aktivnosti potrebno odlok dopolniti z novo dinamiko financiranja ukrepov, ki se bo ujemala z dejanskim izvedenim stanjem predhodnih let in novim realnim možnostim sofinanciranja. Za izvedbo vseh predvidenih ukrepov bo v preostalih letih izvajanja odloka potrebno bodisi za 843.837,75 EUR povišati vrednost letnih postavk sofinanciranja, bodisi sredstva zagotoviti s podaljšanjem časa izvajanja odloka.

Za izvedbo vseh navedenih ukrepov, ki se bodo izvajali na podlagi dvoletnih izvajalskih pogodb, bodo na podlagi sofinancerskih pogodb v proračunskem letu 2011 za izvajanje zagotovljena sredstva do vrednosti 1.000.000,00 EUR, preostanek pa v proračunskem letu 2012.

2. IZHODIŠČA ZA LETNI PROGRAM UKREPOV

V preteklem obdobju je bilo izvedenih že precej ukrepov v okolju za zmanjšanje izpostavljenosti svinču. Urejena je bila zemeljska prevleka na veliki večini otroških igrišč, asfaltiranih je bilo več makadamskih površin, predvsem v najbolj onesnaženem območju Žerjava, urejeni so bili higienski kotički s pitno v sklopu igrišč vrtcev, očiščena so bila podstrešja vrtcev, urejene najbolj načete fasade javnih objektov, program dopolnilne varovalne prehrane otrok je kontinuirano potekal, rezultati meritev težkih kovin v tleh in zraku so potrdili ustreznost ukrepov, kaže pa se tudi stalen trend upadanja vsebnosti svinca v krvi otrok. V letu 2010 je bilo nekoliko več storjenega na področju mokrega namenskega čiščenja utrjenih površin, kjer bo z nadaljnjim večanjem števila ustreznih utrjenih površin postajal še pomembnejši ukrep.

V letu 2010 so se pokazale tudi slabosti pri izvajanju programa, saj se je dinamika izvajanja še upočasnila. Prihajalo je tudi do problemov pri praktičnem izvajanju ukrepov, kjer se je pokazalo, da zaradi kompleksnosti izvedbe v določenih primerih prihaja do zapletov pri usklajevanju izvedbenega dela z zastavljenimi okvirji. Za doseganje večjega učinka bo potrebno te razlike v prihodnjih letih v čim večji možni meri odpraviti.

V letu 2010 so bile izvedene tudi prve dodatne analize makadamskega materiala in zemlje na biorazpoložljivi del svinca, ki so še dodatno potrdile, da je prah, ki se iz teh površin dviguje pomemben dejavnik tveganja in je usmeritev v preprečevanje njegovega širjenja pravilna.

V letu 2011 je predvideno nadaljnjo prekrivanje makadamskih površin, največ na območju kraja Črne, kjer je trenutno ta problematika najbolj izpostavljena. Precejšen zalogaj predstavlja tudi zaključek nabave namenskega vozila za mokro čiščenje in vzdrževanje utrjenih površin ter izvajanje ukrepa mokrega čiščenja. Predviden je tudi zaključek zamenjave zemlje v sklopu vrtca Mežica, nadaljuje se redni program varovalne prehrane. Monitoring tal in zraka se bo nadaljeval, dopolnjena pa bo ocena tveganja v širšem bivalnem okolju. Program informiranja in ozaveščanja prebivalstva s poudarkom na informiranju ciljnih skupin (starši otrok, vzgojitelji, učitelji...) se bo nadaljeval v nespremenjenem obsegu.

Meritve vsebnosti svinca v krvi otrok v letu 2010 so prvič pokazale delež otrok s povišanimi vsebnostmi svinca ($\geq 100 \mu\text{g/l}$) pri manj kot 10% predšolskih otrok in upamo, da bodo rezultati v letu 2011 podobni. Manj intenzivno izvajanje programa in grožnja širjenja obstoječih emisij (topilnica svinca, tovarna akumulatorskih baterij, predelava jalovine v gradbeni material), bi lahko zavrle dosežen napredek in prinesle ponovno povišanje vsebnosti svinca v krvi otrok. Cilj programa ostaja znižanje tveganja za zdravje ljudi in doseči vrednost za svinec v krvi otrok $< 100 \mu\text{g/l}$ pri 95% predšolskih otrok iz Zgornje Mežiške doline. Zavedati se je potrebno, da ta cilj pomeni zgolj doseganje minimalnega standarda za razvito družbo.

3. UKREPI NA OKOLJSKEM PODROČJU

UKREPI po točkah iz Priloge 2 Odloka	
2.1	Zamenjava onesnažene zemlje in zasejanje trave na javnih površinah, ki so namenjene zadrževanju otrok
	Aktivnosti začete v 2010 in bodo zaključene v 2011
Č	Dokončna zatravitev in ureditev otroški igrišč v Rudarjevem, Žerjavu in Črni.
	Aktivnosti načrtovane v 2011
M	Zamenjava zemlje pri vrtcu Mežica
2.2	Preplastitev javnih površin, po katerih se gibljejo in zadržujejo otroci
	Aktivnosti začete v 2010 in bodo zaključene v 2011
Č	Preplastitev površine ob otroških igralih na Leški cesti.
Č	Asfaltiranje makadamskih površin pred Osnovno šolo Črna.in Žerjav jazbina – dodatna dela
Č	Asfaltiranje makadamske ceste - odsek Pušnik (Sp. Javorje 7)
Č	Asfaltiranje makadamskih površin, parkirišč v centru Črna.
Č	Preplastitev makadamskih dovozov, parkirišč in dvorišč v Rudarjevem.
Č	Asfaltiranje makadamskih površin na območju Podpeca
	Aktivnosti načrtovane v 2011
M	Ureditev makadamskih površin ob Leški cesti – 2.del
M	Ureditev površin mimo kmetij
M	Ureditev makadamskih površin v centru kraja Mežica
Č	Asfaltiranje makadamskih površin na območju Šmelca (Podpeca 68 in 69).
Č	Ureditev dotrajane ceste skozi kraj Žerjav na relaciji Šola - Tenez
Č	Ureditev dovozov, parkirišč in dvorišč v Rudarjevem. (Rudarjevo 20 – 26)
Č	Ureditev asfaltne prevleke mimo kmetij (Petrič in Pudgarsko)
Č	Utrditev površin s prekritjem v centru Črne. (Center 76)
Č	Utrditev in prekritje gole pešpoti »Na kupu« (Rudarjevo 5,7)
Č	Utrditev in preplastitev makadamske ceste na območju Igrčevo
2.3	Mokro čiščenje javnih površin
	Aktivnosti začete v 2010 in bodo zaključene v 2011
M	Pričetek izvajanja sistematičnega mokrega čiščenja prahu v Mežici
Č	Nabava namenskega vozila za mokro čiščenje prahu
Č	Pričetek izvajanja sistematičnega mokrega čiščenja prahu v Črni
	Aktivnosti načrtovane v 2011
M	Izvajanje sistematičnega mokrega čiščenja prahu v Mežici
Č	Plačilo preostalega dela zneska za nabavo namenskega vozila
Č	Izvajanje sistematičnega mokrega čiščenja prahu v Črni in Žerjavu
2.4	Ureditev golih javnih površin z rastlinskimi prevlekami
	Ureditev zelenih površin okoli pešpoti »Na kupu« (Rudarjevo 5-7)
2.5	Ureditev lokacij za varno vrtnarjenje
	Ureditev varnega vrta v sklopu Osnovne šole Črna
2.6	Dodeljevanje subvencij za zagotovitev varovalne prehrane javnim vzgojno izobraževalnim zavodom in drugim javnim zavodom za vzgojo, izobraževanje in zdravstveno varstvo otrok
	Aktivnosti začete v 2010 in bodo zaključene v 2011
M	Dodeljevanje subvencij za zagotovitev varovalne prehrane otrok - Mežica

Č	Dodeljevanje subvencij za zagotovitev varovalne prehrane otrok - Črna
	Aktivnosti načrtovane v 2011
M	Dodeljevanje subvencij za zagotovitev varovalne prehrane otrok - Mežica
Č	Dodeljevanje subvencij za zagotovitev varovalne prehrane otrok - Črna
2.7	Čiščenje fasad in ostrešij stavb, namenjenih za bivanje
	Aktivnosti začete v 2010 in bodo zaključene v 2011
M	Urejanje fasade in ostrešja šolske telovadnice
Č	Sanacija fasade zgradbe etnološke zbirke v Črni
	Aktivnosti načrtovane v 2011
Č	Urejanje fasad in ostrešij v Črni in Žerjavu
2.8	Vzpostavitev in izvajanje obveščanja in ozaveščanja prebivalcev o možnih virih strupenih kovin in načinih zmanjšanja njihovega vnosa v telo ter o varni in varovalni prehrani
	Informiranje javnosti in občutljivih skupin o higienskih varovalnih ukrepih v bivalnem okolju. Spremljanje programa dopolnilne varovalne prehrane v vrtcih in šolah. Izobraževanje tehničnega osebja v vrtcih in šolah, o vzdrževanju higiene ter izobraževanje kuharskega osebja o pripravi varovalne prehrane. Redno telefonsko svetovanje strokovnjakov ZZV Ravne. Izvajanje informativnih točk za različne ciljne skupine v različnih oblikah. Vzdrževanje spletne strani sanacijskega programa.
2.9	Ocena onesnaženja v širšem bivalnem okolju
	Dopolnitev ocene vnosa svinca v telo otrok iz različnih virov izpostavljenosti
2.10	Monitoring prašnih delcev v zraku
	Nadaljevanje izvajanja monitoringa prašnih delcev v zraku na lokaciji v Žerjavu
2.11	Monitoring tal in vode
	Izvajanja monitoringa na površinah, kjer so bili izvedeni in kjer so predvideni ukrepi za izboljšanje kakovosti okolja.
2.12	Koordinacija priprave letnih programov ukrepov in poročil o izvajanju programa ter strokovni nadzor nad izvajanjem ukrepov iz tega odloka na operativni ravni
	Koordinacija priprave predlogov za letni plan ukrepov. Priprava predlogov za letni plan ukrepov. Za nadaljnje ukrepe v letu 2011 – pripraviti oceno stanja s predlogi prioritete in pregled izvedenega. Koordinacija nalog. Redno terensko spremljanje izvajanja zastavljenih ukrepov. Evalvacija poteka programa s poročilom in oceno napredka. Revizija dolgoročnega plana ukrepov (Odloka).

4. UKREPI NA ZDRAVSTVENEM PODROČJU

UKREP	AKTIVNOSTI V LETU 2011
Odvzemi vzorcev krvi (Biomonitoring): ugotavljanje vsebnosti svinca pri otrocih iz Zgornje Mežiške doline	Ugotavljanje vsebnosti svinca v krvi otrok, starih 2, 3 in 9 let ter nekaterih odraslih, z usmerjenim svetovanjem in ustrezno strokovno obravnavo oseb s povišanimi vsebnostmi svinca Prvi kapilarni odvzemi vzorcev krvi in izvedba analiz na vsebnost svinca. Kontrolni venski odvzemi vzorcev krvi in izvedba analiz na vsebnost svinca. (Planirano je 218 odvzemov in analiz vzorcev krvi)
Koordinacija aktivnosti	Koordinacija aktivnosti, sodelovanje z ZD Ravne na Koroškem, SB Slovenj Gradec, UKC Ljubljana, laboratorijem, vabila, medijska podpora, terenska obravnavo, obveščanje, svetovanje...
Ugotavljanje tveganj za povečan vnos svinca	Obveščanje, svetovanje, širše svetovanje, spodbujanje, anketiranje, širše individualno telefonsko in indicirano svetovanje, terenska obravnavo, medijska podpora
Analiza rezultatov in strokovno poročilo o ukrepih	Priprava poročila, sklepi, analize rezultatov in obdelava anketnih vprašalnikov, sklepi, predlogi, predstavitev javnosti

PRILOGA: RAZLAGA DEL, KI SO VKLJUČENA V POSAMEZNE AKTIVNOSTI

UKREPI po točkah iz Priloge 2 Odloka	RAZLAGA UKREPA	AKTIVNOSTI V LETU 2011
<p>2.1 Zamenjava onesnažene zemlje in zasejanje trave na javnih površinah, ki so namenjene zadrževanju otrok</p>	<p>- V sklopu ukrepa se prvenstveno izvaja aktivnost menjave vrhnje plasti onesnažene zemlje s čisto zemljo oz. drugo talno podlago, ki preprečuje dviganje prahu oz. stik otrok z onesnaženimi tlemi. V ukrep so lahko uvrščene tudi druge aktivnosti, ki zmanjšujejo izpostavljenost otrok težkim kovinam na otroških igriščih oz. vnos le teh v telo, kot so: ureditev higienskih koticov s pitno vodo na igriščih, ureditev poti na otroških igriščih, ureditev igral in okolice, vzdrževanje neonesnaženega materiala v peskovnikih, druge ukrepe za zmanjšanje izpostavljenosti ali vnosa težkih kovin s sklopu otroških igrišč, če je podana ustrezna strokovna razlaga doseženega učinka.</p>	<p>Zamenjava zemlje pri vrtcu Mežica</p>
<p>2.2 Preplastitev javnih površin, po katerih se gibljejo in zadržujejo otroci</p>	<p>- V sklopu ukrepa se izvajajo preplastitve makadamskih in drugih neustrezno utrjenih površin iz katerih se dviguje onesnažen prah. Ukrep se prednostno izvaja na območjih, kjer je večja koncentracija otrok, otroških igriščih, cestah in javnih poteh, parkiriščih oz. vseh drugih površinah v okolici katerih bivajo in se gibljejo otroci in obstaja možnost raznosa onesnaženega prahu v prostore in na z njimi povezane površine. V okvir preplastitve sodijo strokovna odstranitev onesnaženih plasti iz navedenih površin, pripravljala dela ter spodnji in zgornji ustroj cest in javnih poti skupaj z bankinami, ki morajo biti izvedena v okviru preplastitve.</p>	<p>Ureditev makadamskih površin ob Leški cesti – 2.del Ureditev površin mimo kmetij Ureditev makadamskih površin v centru kraja Mežica Asfaltiranje makadamskih površin na območju Šmelca (Podpeca 68 in 69). Ureditev dotrajane ceste skozi kraj Žerjav na relaciji Šola - Tenez Ureditev dovozov, parkirišč in dvorišč v Rudarjevem. (Rudarjevo 20 – 26) Ureditev in preplastitev makadamske ceste na območju Igrčevo. Utrditev površin s prekritjem v centru Črne. (Center 76) Utrditev in prekritje gole pešpoti »Na kupu« (Rudarjevo 5,7) Utrditev in preplastitev makadamske</p>

		<p>ceste neposredno mimo hiš na območju Igrčevo (Podpeca 3,4)</p> <p>Urditev podlage, asfaltna prevleka, nadzor</p>
<p>2.3 Mokro čiščenje javnih površin</p>	<p>- V sklopu ukrepa je predvidena organizacija mokrega čiščenja utrjenih površin na katerih se nabira onesnažen prah. Ukrep vključuje nabavo ustreznega stroja z dodatno opremo, zagotovitev usposobljenih delavcev in materiala za izvajanje mokrega čiščenja. Znotraj ukrepa se lahko izvajajo tudi druge aktivnosti povezane z preprečevanjem prašenja onesnaženega materiala iz utrjenih površin, če je pripravljena ustrezna strokovna razlaga učinka ukrepa z vidika preprečevanja izpostavljenosti in vnosa težkih kovin.</p>	<p>Izvajanje sistematičnega mokrega čiščenja prahu na utrjenih javnih površinah v kraju Mežica.</p> <p>Plačilo preostalega dela zneska za nabavo namenskega vozila, ki je bil dostavljen dne 22.12.2010</p> <p>Izvajanje sistematičnega mokrega čiščenja prahu na utrjenih javnih površinah v krajih Črna in Žerjav.</p>
<p>2.4 Ureditev golih javnih površin z rastlinskimi prevlekami</p>	<p>- V sklopu ukrepa se izvaja ureditev golih oz. slabo poraščenih površin s čisto zemljo in zatravitvijo ter hortikulturno ureditvijo. Ukrep se izvaja na naseljenih območjih, kjer so gole površine. Ukrep se izvaja tudi v kombinaciji z drugimi ukrepi z namenom doseganja celovitega učinka in preprečevanja nastajanja oz. širjenja golih površin.</p>	<p>Ureditev zelenih površin okoli pešpoti »Na kupu« (Rudarjevo 5-7)</p>
<p>2.5 Ureditev lokacij za varno vrtnarjenje</p>	<p>- V sklopu ukrepa je predvidena ureditev namenskih površin s čisto zemljo za vrtnarjenje. Aktivnost vključuje ureditev gred oz. vrtičkov s čisto zemljo, ureditev okolice vrtov, ureditev prostora za shranjevanje opreme, zagotovitev dostopa do čiste vode.</p>	<p>Ureditev varnega vrta v sklopu Osnovne šole Črna</p>
<p>2.6 Dodeljevanje subvencij za zagotovitev varovalne prehrane javnim vzgojno</p>	<p>- V sklopu ukrepa se izvaja nabava in priprava dodatnih živil oz. jedi z večjo vsebnostjo snovi, ki krepijo zdravje in v povezavi z rednimi obroki ovirajo vezavo svinca v telesu. Prednostno se v okviru ukrepa nabavljajo bolj kakovostna ekološko pridelana živila, priprava živil pa je usmerjena v ohranitev njihovih pozitivnih hranilnih lastnosti.</p>	<p>Dodeljevanje subvencij za zagotovitev varovalne prehrane otrok v Občini Mežica.</p> <p>Dodeljevanje subvencij za zagotovitev</p>

<p>izobraževalnim zavodom in drugim javnim zavodom za vzgojo, izobraževanje in zdravstveno varstvo otrok</p>		<p>varovalne prehrane otrok v Občini Črna.</p>
<p>2.7 Čiščenje fasad in ostrešij stavb, namenjenih za bivanje</p>	<p>- V sklopu ukrepa se izvaja celovito čiščenje podstrešij oz. ostrešij javnih objektov na katerih je deponiran onesnažen prah. Ukrep vključuje ureditev dotrajanih fasad javnih objektov iz katerih se lušči obremenjen material ter ureditev ostrešij z zamenjavo onesnaženih materialov in preprečevanjem ponovnega vnosa obremenjenega prahu na podstrešja stavb. V kolikor zaradi globinske prepojenosti in onesnaženosti vrhnjih materialov ostrešij in fasad z onesnaženim prahom, zgolj s čiščenjem ni mogoče doseči želenih učinkov, jih je potrebno zaščititi z ustreznim zaščitnim slojem (barvanje ali drugačna zaščita nosilnih konstrukcij pri ostrešjih oziroma nanos novega zaključnega sloja fasad). V kolikor je zamenjava starih materialov z novimi ekonomsko bolj upravičena od njihove sanacije, pa jih je potrebno zamenjati z novimi, neoporečnimi materiali. (zamenjava oporečnih krovskih elementov).</p>	
<p>2.8 Vzpostavitev in izvajanje obveščanja in ozaveščanja prebivalcev o možnih virih strupenih kovin in načinih zmanjšanja njihovega vnosa v telo ter o varni in varovalni prehrani</p>	<p>- V sklopu ukrepa se izvaja informiranje javnosti in občutljivih skupin o poteku in rezultatih programa ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja, informiranje in motiviranje občanov o lastni aktivnosti za zmanjšanje izpostavljenosti težkim kovin, zmanjšanje njihovega vnosa v telo in njihove vezave v telesu. Spremlja se program dopolnilne varovalne prehrane v vrtcih in šolah in nudi ustrezna strokovna podpora. Zagotovljeno je redno strokovno svetovanje, izvajanje informativnih točk in vzdrževanje spletne strani sanacijskega programa.</p>	<p>Informiranje javnosti in občutljivih skupin o higienskih varovalnih ukrepih v bivalnem okolju. Spremljanje programa dopolnilne varovalne prehrane v vrtcih in šolah. Izobraževanje tehničnega osebja v vrtcih in šolah, o vzdrževanju higiene ter izobraževanje kuharskega osebja o pripravi varovalne prehrane. Redno telefonsko svetovanje strokovnjakov ZZV Ravne. Izvajanje informativnih točk za različne ciljne skupine v različnih oblikah. Vzdrževanje spletne strani sanacijskega programa.</p>

<p>2.9 Ocena onesnaženja v širšem bivalnem okolju</p>	<p>- V okviru ukrepa je predvidena ocena onesnaženja okolja in posledična izpostavljenost prebivalstva težkim kovinam na območjih nekoliko oddaljenih iz centrov (Mežica, Žerjav, Črna), kjer so podatki o obremenjenosti okolja še pomanjkljivi.</p>	<p>Dopolnitev ocene vnosa svinca v telo otrok iz različnih virov izpostavljenosti.</p>
<p>2.10 Monitoring prašnih delcev v zraku</p>	<p>- V okviru ukrepa se izvaja monitoring prašnih delcev in težkih kovin v njih na lokacijah v Zgornji Mežiški dolini. Ukrep vključuje redne meritve na določenih lokacijah in ciljane meritve za pridobitev dodatnih informacij. Izvaja se vzorčenje, laboratorijske analize ter priprava poročil.</p>	<p>Nadaljevanje izvajanja monitoringa prašnih delcev v zraku na lokaciji v Žerjavu.</p>
<p>2.11 Monitoring tal in vode</p>	<p>- V okviru ukrepa se izvaja monitoring vzorcev tal na lokacijah, kjer so bili izvedeni ali pa je predvidena izvedba ukrepov za izboljšanje kakovosti okolja. Ukrep vključuje izvedbo vzorčenja na izbranih lokacijah, izvedbo potrebnih laboratorijskih analiz, pripravo poročil, mnenj in predlogov.</p>	<p>Izvajanja monitoringa na površinah, kjer so bili izvedeni in kjer so predvideni ukrepi za izboljšanje kakovosti okolja. Pripravljen bo plan vzorčenja in skladno z njim odvzeti vzorci tal ter izvedene laboratorijske analize. Pripravljeno bo poročilo z oceno stanja.</p>
<p>2.12 Koordinacija priprave letnih programov ukrepov in poročil o izvajanju programa ter strokovni nadzor nad izvajanjem ukrepov iz tega odloka na operativni ravni</p>	<p>- V okviru ukrepa se izvaja priprava letnih planov, nadzor nad izvajanjem zastavljenih planov, evalvacija, informacijska podpora, analize in priprava poročil.</p>	<p>Koordinacija priprave predlogov za letni plan ukrepov. Priprava predlogov za letni plan ukrepov. Za nadaljnje ukrepe v letu 2011 – pripraviti oceno stanja s predlogi prioritet in pregled izvedenega. Koordinacija nalog. Redno terensko spremljanje izvajanja zastavljenih ukrepov. Evalvacija poteka programa s poročilom in oceno napredka. Revizija dolgoročnega plana ukrepov.</p>